

Resultatredovisning av det regionala utvecklingsarbetet 2025

Region Västmanland



Förvaltning/Enhet

Regionala utvecklingsförvaltningen

Namn

Christer Alzén, Förvaltningsdirektör

Direkttelefon/e-postadress

+46214818273

christer.alzen@regionvastmanland.se

Datum

2025-01-21

Vårt dnr

RUFxxxxxx

Ert dnrLandsbygds- och infrastrukturdepartementets
diarienummer LI2025/01636,
Tillväxtverkets diarienummer Å 2025–2203

Resultatredovisning av det regionala utvecklingsarbetet 2025

1. Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd

1.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom detta område har genomförts.

Sedan 2018 har Västmanlands län arbetat med omställningen mot Nära vård, som inte är en ny organisationsnivå, utan ett nytt arbetssätt för hälsa, vård och omsorg där primärvården utgör kärnan. Den närmaste vården är den som individen själv kan utföra genom egenvård, kompletterad med det stöd som kommuner och regioner erbjuder för att möjliggöra detta. Förvaltningen följer och bidrar till aktiviteter som utvecklar Nära vård. Uppdraget omfattar att stärka engagemang och kommunikation, skapa sammanhang och forum för samverkan, förstärka ledarskap och riktning i förändringsprocessen samt utveckla systemledning för att säkerställa helhetsperspektiv och samordning i omställningen.

I samband med att nya socialtjänstlagen trädde i kraft vid halvårsskiftet fortsätter förvaltningen att stödja samverkan mellan huvudmännen inför omställningen mot framtidens socialtjänst. Ett stöd kommer vara en flerårig nationell satsning, Lärprocess Framtidens socialtjänst, ett koncept från Sveriges kommuner och regioner som genomförs av förvaltningen. Syftet är att utveckla en mer förebyggande, tillgänglig, jämlik och jämställd och kunskapsbaserad socialtjänst i linje med nya socialtjänstlagen. En nationell satsning pågår med Socialstyrelsen, Skolverket och SKR där Västmanland är pilotlän för att stärka samverkan kring barn och unga. Projektet utvecklar en länsgemensam samverkansmodell för tidigt förebyggande arbete mellan socialtjänst, förskola, skola samt hälso- och sjukvård. Under 2025 kartlades nuläget som grund för det fortsatta arbetet.

Samsjuklighetsprojektet har fortsatt att förbereda för en väntad samsjuklighetsreform. Inom ramen för befintligt lagrum och med anpassning till väntad reform har projektet startat pilotverksamheter och genomfört utbildningssatsningar för personal inom Regionen och kommunerna. De piloter som startats har handlat om Bostad Först och om utökad samverkan.

En likvärdig skola där alla barn och unga oavsett var de bor ges tillgång till en högkvalitativ elevhälsa och utbildning är en viktig del av välfärden. Förvaltningen har i flera år stöttat en likvärdig utveckling i länet, bland annat genom samordning av elevhälsans medicinska insats. Under 2025 har elevhälsosamordningen stärkts via ett projekt där även skolpsykologer får tillgång till samordning och gemensam kompetensutveckling. Under 2025 har Region Västmanland och länets kommuner också inlett en samverkan inom ramen för SKR:s satsning Ensam är inte stark.

Initiativet fokuserar på skolutveckling och kapacitetsbyggande i små kommuner genom mellankommunal och regional samverkan.

PLATSMO är ett innovations- och forskningsprojekt finansierat av FORMAS, där samverkan sker mellan flera verksamheter i regional utvecklingsförvaltning (Folkhälsa, Västmanlands länsmuseum, Kulturutveckling), Mälardalens universitet (innovation och design), Skinnskattebergs kommun samt flera aktörer från civilsamhälle, näringsliv och myndigheter. Projektet fokuserar på gestaltad livsmiljö för hälsa och välbefinnande och syftar till att förstå strukturella faktorer som påverkar platsutveckling samt att utveckla dialogmetoder mellan aktörer. Två pilotplatser – en perifer och en urban – används för att testa dialog och mobilisering i frågan om utveckling för en hälsofrämjande livsmiljö på platser som annars kan hamna i skymundan för utvecklingsinsatser, exempelvis på grund av marknadsmässiga eller demografiska utmaningar samt organisatoriska mellanrum. Olika civilsamhällesorganisationer, privata fastighetsägare, olika kommunala verksamheter och representanter från såväl lokal politik som näringsliv har kartlagts via en aktörskartläggning samt deltagit i dialogworkshops på platserna. En lokal kulturförening samordnar insatser på den perifera platsen, vilket har varit en framgångsfaktor för lokal förankring. Länsstyrelsen i Västmanland deltar i referensgruppen med fokus på gestaltad livsmiljö och samhällsutveckling. Mängden och variationen av deltagande parter och involverade aktörer har visat sig vara en stor framgång för rika dialoger och givande insikter, men kommer samtidigt med stora utmaningar gällande samordning och koordinering för att lyckas samla personer med olika organisatoriska förutsättningar. I projektet har även lokala konstnärer och en författare anlåtts för att bidra med sin praktik, något som berikat processen men också varit utmanande att takta med vissa mer formella processer.

Uppdraget *Regional stödstruktur med lokalt stöd – Kommunernas aktivitetsansvar (KAA) och unga som varken arbetar eller studerar (UVAS)* startade under hösten 2025 och syftar till att utveckla en regional stödstruktur som stärker kvalitet, ändamålsenlighet och likvärdighet i kommunernas arbete med målgruppen. Uppdraget är delvis finansierat av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. Under hösten har en regional kartläggning genomförts där kommunernas organisering av KAA och UVAS, deras uppfyllnad av lagkrav samt tillgången till insatser analyserats. Arbetet har även omfattat en statistisk genomgång av målgruppen. Kartläggningen visar att kommunernas arbetssätt skiljer sig åt avseende struktur, styrning och resurstillgång. Det finns även skillnader i hur målgruppen följs upp och hur insatser anpassas efter ungas behov. Ett antal utvecklingsbehov har identifierats och utgör underlag för det fortsatta arbetet med att ta fram förslag på insatser riktade till dessa behov. Genomförandet har under hösten stärkts av en bred förankringsprocess i politiska forum och forum för olika ledningsfunktioner, vilket har skapat legitimitet i uppdraget. Intern samverkan inom Regional utvecklingsförvaltning, tillsammans med stöd från extern expertis, har bidragit till en kvalitativ analys och en förståelse för nuläget och de behov som finns. Intervjuer och dialog med tjänstepersoner i kommunerna har gett en förankrad och realistisk bild av behov och förutsättningar. Framåt planeras insatser som innefattar samverkan med civilsamhällesaktörer och relevanta delar av hälso- och sjukvården för att utveckla insatser som bättre möter ungas sammansatta behov. Arbetet innebär även flera utmaningar. Målgruppen har ofta komplexa och långvariga behov som kräver insatser från flera aktörer, samtidigt som kommunernas resurser för arbetet är begränsade. Det finns också en utmaning i att säkerställa att utvecklingsinsatser blir långsiktiga och kan integreras i ordinarie strukturer, särskilt mot bakgrund av de varierande organisatoriska förutsättningarna mellan kommunerna. Detta tas med i planeringen för det fortsatta arbetet för att skapa förutsättningar för ett framgångsrikt utvecklingsarbete.

Region Västmanland driver sedan tidigare ett projekt för kommersiell service i länet. Projektet har fortskridit under 2025 och fortsätter att skapa förutsättningar för kommersiell service på landsbygden i länet. Vi har dialog med våra prioriterade lanthandlare samt erbjuder dem bland annat investeringsstöd för att digitalisera butiken. Under året har butiken i Ransta infört digitala lösningar, blivit delvis obemannad och därefter förlängt öppettider. Det har generat en högre omsättning. Vi har även öppnat upp för dialog kring att etablera hybridbutiker där det inte finns

underlag för en butik med fullt sortiment. Genom kommunerna har vi fått förslag på orter där de finner det lämpligt med kommersiell service. Strömsholm och Sätra brunn har nu var sin matbutik. Dessa två butiker har fått investeringsstöd. Vidare har en matbutik i Munktorp etablerats utan stöd från oss. Vidare är en butik på gång att öppna i Valskog, också denna utan stöd från Region Västmanland.

1.2 Beskriv hur ni inom detta område har arbetat med att integrera ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet för att möta samhällsutmaningarna.

Omställningsarbetet mot en god och nära vård bygger på ekonomiska och sociala aspekter. Utifrån den gemensamma målbilden fortsätter arbetet med att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. Genom gränsöverskridande och uppströms arbete säkerställs att gemensamma resurser används effektivt för att möta framtida behov. För att nå detta omfattar målbilden sju prioriterade utvecklingsområden, däribland gemensamma primärvårdsplaner, Seniorhälsovårdsprogrammet och kompetensutveckling i samverkan – insatser som tillsammans stärker tillgänglighet, kvalitet och kontinuitet i vården.

Arbetet med samsjuklighetsreformen svarar mot samma behov av att använda samhällets resurser på bästa sätt och för att öka social hållbarhet. Bostad Först ger möjlighet till boende och anpassat stöd till personerna vilket innebär en skadereducerande effekt, något samsjuklighetsutredningen pekat på som en av de bärande punkterna. Arbetet med utökad samverkan ligger också som en bärande punkt i utredningen och är ett sätt att möta dem med mest komplex problematik och svarar mot behovet av social och ekonomisk hållbarhet.

1.3 Beskriv hur ni har beaktat olika territoriella perspektiv i arbetet inom detta område.

De olika territoriella perspektiven har beaktats genom att samordna region och kommuner i hela Västmanlands län. Nära vård utgår från en gemensam målbild och sju prioriterade utvecklingsområden som stärker tillgänglighet och kvalitet oavsett lokala förutsättningar. Genom gränsöverskridande samverkan och gemensamma primärvårdsplaner säkerställs att resurser används effektivt och anpassas till både tätort och landsbygd. Även samsjuklighetsarbetet berör båda huvudmännen i hela länet. I arbetet med piloterna bekräftas bilden av det som kan vara särskilda förutsättningar för de olika kommunerna utifrån bland annat storlek och geografi.

1.4 Beskriv vilka prestationer ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål prestationerna bidrar till.¹

Seniorhälsovårdsprogrammet har startats upp på åtta vårdcentraler i Västmanland under hösten 2025. Fortsatt implementering på länets övriga vårdcentraler under 2026. Den gemensamma resultatuppföljningen har under 2025 gjort det möjligt att följa och analysera utvecklingen över ett helt år, vilket ger en tydligare bild av trender och mönster. Dessa bidrar till målen om ökad tillgänglighet, förbättrad kvalitet och kontinuitet i vården samt en mer effektiv användning av resurser.

1.5 Om möjligt, beskriv vilka effekter ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål effekterna bidrar till.² Ange om ni baserar resultatbeskrivningen på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning.

Klicka här för att ange text.

¹ För definitioner och exempel av resultat i form av prestationer och effekter samt aktuella mål, se s. 3–4 i *Anvisningar*.

² Ibid.

2. Kompetensförsörjning och kompetensutveckling

2.1 Beskriv hur ni har arbetat med fastställda mål och prioriteringar för regionens kompetensförsörjningsarbete.

Region Västmanland har i sitt arbete med kompetensförsörjnings- och kompetensutvecklingsfrågor utgått från den regionala utvecklingsstrategin och Kompetensplan Västmanland. Kompetensplan Västmanland anger mål och prioriteringar för länets kompetensförsörjningsarbete och är ett verktyg för att stärka förutsättningarna för en hållbar och inkluderande kompetensförsörjning i länet.

Region Västmanland har en politisk samverkansgrupp med fokus på kompetensförsörjningsfrågor. Under 2025 har samverkansgruppen valt att prioritera frågor som kopplar an till samverkan mellan skola/utbildning och arbetsliv. Bland annat har samverkansgruppens möten berört frågor om ökad attraktion till yrkesutbildningar, hur collegestrukturer (exempelvis Vård- och omsorgscollege och Teknikcollege) kan bidra till kompetensförsörjningen till olika sektorer och hur gymnasieskolan kan arbeta för ökad attraktion till branscher. Studiebesök har genomförts på ett yrkesgymnasium och ett möte har genomförts tillsammans med Västmanlands kompetensråd (se nedan). På alla möten har det pågående arbetet med planering och dimensionering av gymnasial utbildning tagits upp för att följa kommunernas samverkansavtal, gymnasieskolans söktryck och fyllnadsgrad av utbildningar med stort behov i länet.

Västmanlands kompetensråd är ett strategiskt rådgivande nätverk med syfte att stärka kompetensförsörjningen i länet. Rådet samlar flera olika delar av det kompetensförsörjande systemet och sammankallas av Region Västmanland. Rådet är en gemensam plattform för dialog och samverkan kring kompetensförsörjning, där aktörer utbyter erfarenheter, synliggör behov och lämnar utvecklingsförslag. Under året har rådet utbytt erfarenheter kring kompetensförsörjning med två länsövergripande nätverk, den politiska samverkansgruppen för kompetensförsörjning och Ledarforum Affärsplan Västmanland (det näringslivsfrämjande systemets forum). En viktig framgångsfaktor i detta arbete är det starka engagemanget från aktörerna i nätverken, vilket ger värdefulla inspel och säkerställer förankring.

Region Västmanland sammankallar också rektorerna för vuxenutbildningen samt verksamhetscheferna för gymnasieskolan i länet. Utöver att driva och sammankalla dessa nätverk deltar regionen i andra nätverk för att påverka utvecklingen av det regionala kompetensförsörjningsarbetet.

2.2 Beskriv hur ni har arbetat med bedömningar av länets kompetensbehov inom offentlig och privat sektor på kort och lång sikt.

Västmanlands branschmöten är en modell som arbetades fram under 2024. Under 2025 har modellen utvecklats. Under 2025 har två branschmöten genomförts. Dessa branschmöten berörde sektorerna järnväg samt besöksnäringen. Vid mötena deltog för branschen relevanta branschaktörer, Arbetsförmedlingen, representant från det regionala näringslivschefsnätverket och vuxenutbildningen. Även rektorer från länets folkhögskolor och representant från länets yrkeshögskoleanordnare deltog.

En utmaning är att identifiera aktörer som har relevant kunskap om de regionala kompetensbehoven i respektive sektor. En annan utmaning är att aktörerna ska ha tid och resurser att medverka. Därför har Region Västmanland bland annat provat att skicka ut de preliminära bedömningarna på remiss till ett tiotal företag som verkar i branschen. Även detta tillvägagångssätt

för att kvalitetssäkra bedömningarna bedöms som otillräckligt, då det har varit en utmaning att få svar från företagen. Ett fortsatt utvecklingsarbete pågår.

Regionen har under året fördjupat samarbetet med Yrkehögskolan Mälardalen (YHM). Samverkan har skett kring data/IT och industri, där företag och utbildningsanordnare möts för att gemensamt diskutera kompetensförsörjningsfrågor kopplat till utbildningsbehov. Region Västmanlands bedömningar av regionala kompetensbehov har integrerats i dessa träffar. Detta arbetssätt är nytt och har visat god potential, både för att bredda underlaget i bedömningarna och för att stärka dialogen mellan utbildningsaktörer och arbetsgivare.

2.3 Beskriv hur ytterligare strategiskt viktigt arbete inom detta område har genomförts.

En viktig del i det strategiska arbetet med kompetensförsörjning är de förstudier och projekt som Region Västmanland initierar och/eller driver. Nedan följer en kort beskrivning av dessa.

Region Västmanland har under året fortsatt projektet "Regionala strukturer för validering i Östra Mellansverige" tillsammans med Region Örebro Län och Region Östergötland. Projektet har genomfört en kommunikationskampanj för att öka kunskapen om validering och innovation som stärker kompetensförsörjningen. Kampanjen har riktats till arbetsgivare, företagsfrämjande aktörer och kompetensförsörjningssystemet i regionen. En annan satsning har varit lansering av kompetenschecken, ett företagsstöd som hjälper arbetsgivare i Västmanland att arbeta strategiskt med kompetensförsörjning. Projektet om validering har också medverkat vid en nationell träff om branschvalidering och tagit fram en kostnads- och nyttoanalys för VR-teknik inom vårdens kompetensutveckling.

Projektet Strategisk kompetensförsörjning för SME i Mälardalen drivs av Almi och medfinansieras av Region Västmanland och ERUF. Syftet är att stärka företagets förmåga att attrahera, rekrytera och behålla kompetens. Almis rådgivare har höjt sin kunskap för att bättre stötta små och medelstora företag. Under projektets sista år samlas lärdomar från rådgivare och företag för att identifiera framtida behov. Hittills har 110 företag deltagit.

På uppdrag från den politiska samverkansgruppen för kompetensförsörjning genomfördes en kartläggning och analys över samverkan mellan skola och arbetsliv. Kartläggningens syfte var att ge kunskap om förutsättningarna för arbetslivets samverkan med skolan i Västmanlands län utifrån ett arbetsgivar- och kompetensförsörjningsperspektiv. Rapporten har redovisats vid möten med Västmanlands kompetensråd och den politiska samverkansgruppen för kompetensförsörjning samt vid ett offentligt webinarium. Rapporten användes dessutom som ett av flera underlag till projektet "Stärkt vägledning i Västmanland" och har använts av aktörer i länet för att stärka samverkan mellan arbetsliv och skola.

Sju av länets tio kommuner medverkar i projektet Stärkt Vägledning i Västmanland där Region Västmanland är projektägare. Projektet startade under 2025 och medfinansieras av ESF+ och Region Västmanland. Projektet riktar sig till skolpersonal i grundskolan, främst årskurs 4–9, samt till rektorer och skolledare. Genom kompetensutveckling och nya arbetssätt ska vägledning bli hela skolans ansvar. Projektet utvecklar även strukturer för samverkan mellan skola och arbetsliv för att bidra till en bättre matchning på arbetsmarknaden.

I Västmanlands län finns tre Teknikcollegeregioner. Region Västmanland har fått i uppdrag av den politiska samverkansgruppen kompetensförsörjning att genomföra en översyn av Teknikcollege organisering i länet. Översynen ska ge en bild av om nuvarande organisering är det mest ändamålsenliga sättet att organisera Teknikcollege i Västmanland och är en del i arbetet med att

stärka kompetensförsörjningen för industrin i länet. Översynen påbörjas i slutet av 2025 och redovisas under 2026.

2.4 Beskriv hur ni inom detta område har arbetat med att integrera ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet för att möta samhällsutmaningarna.

Projektet "Regionala strukturer för validering i Östra Mellansverige" visar genom en samhällsekonomisk analys att validering och kompetensutveckling minskar risken för arbetsplatsolyckor och kostnader i samband med det, vilket stärker både den sociala och ekonomiska hållbarheten.

Region Västmanland arbetar för att all statistik som publiceras ska vara könsuppdelad. Under året har Region Västmanland även samverkat med Länsstyrelsen och genomfört två interna workshops. Under dessa har gemensamma utmaningar om hur låg utbildningsnivå, integration, jämställdhet och psykisk ohälsa påverkar invånarna i vårt län och hur vi genom samverkan i högre grad kan påverka länets utveckling på ett positivt sätt. Region Västmanland genomförde i oktober en regional konferens, Västmanlands kompetens- och näringslivsdag. Ett av seminarierna belyste varför flickor och pojkar gör könsbundna utbildnings- och yrkesval och hur kan vi förändra detta. Under seminariet diskuterades hur skola, vägledning och arbetsliv kan bidra till en mer jämställd arbetsmarknad, där kompetens matchas med intresse i stället för kön.

2.5 Beskriv hur ni har beaktat olika territoriella perspektiv i arbetet inom detta område.

Under 2025 har Region Västmanland bjudit in länets tio kommuner till kommundialoger, där fokus har varit att få en fördjupad förståelse för de lokala utmaningarna utifrån näringslivs- och kompetensförsörjningsperspektiv. Möten har genomförts i respektive kommun. Flera gemensamma teman framträdde under dialogerna, bland annat problematik rörande matchning av kompetens, låg gymnasiebehörighet, utmaningar med YH/vuxenutbildning och bristfällig samverkan mellan skola och näringsliv. En stor och växande grupp unga vuxna som varken arbetar eller studerar (UVAS) lyftes fram som en prioriterad målgrupp. Många kommuner arbetar aktivt med att stärka sitt platsvarumärke och attrahera nya invånare och företag, men upplever utmaningar i att lyfta fram sina styrkor och möta omvärldens bild. Utifrån dessa kommundialoger har/kommer Region Västmanland att prioritera insatser utifrån det territoriella perspektivet.

2.6 Beskriv vilka prestationer ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål prestationerna bidrar till.³

Nedan ges exempel på insatser som Region Västmanland har genomfört under året.

Konferensen Västmanlands kompetens- och näringslivsdag bidrog till att öka kunskapen om vägledningens betydelse för en stark kompetensförsörjning, men även att samla tjänstepersoner hos aktörer från näringslivsfrämjande organisationer och kompetensförsörjningssystemet för att utbyta erfarenheter, skapa nya samarbeten och stärka det regionala innovationsstödet. Sex seminarier genomfördes med teman inom vägledning, kompetensförsörjning och näringsliv. Dessutom hölls ett seminarium om betydelsen av samverkan i komplexa utmaningar. Konferensen hade 170 deltagare från olika organisationer i länet.

Under året har Region Västmanland bidragit i arbetet med att öka söktrycket till av branschen efterfrågade gymnasieutbildningar, både inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Exempel på efterfrågade utbildningar är Industritekniskt program, Vård- och omsorgsprogrammet samt Fordon- och Transportprogrammet. Ett webinarium för länets studie- och yrkesvägledare har

³ För definitioner och exempel av resultat i form av prestationer och effekter samt aktuella mål, se s. 3–4 i *Anvisningar*.

genomförts. En broschyr om yrkesutbildningar har reviderats och skickats ut till länets grund- och gymnasieskolor. Region Västmanland har deltagit på gymnasie-mässor i Köping, Fagersta och Västerås/Sala och på det sättet nått ut till merparten av de som står inför ett gymnasieval. En utmaning är att merparten av yrkesprogrammets platser är tillsatta. Det innebär att det inte finns möjlighet att utöka andelen elever på yrkesprogrammen till nästa år, om inte antalet platser utökas. Region Västmanland har påtalat detta för både politik och verksamhetschefer inom gymnasieskolan. Generellt är intresset lågt för att öka antalet platser på yrkesprogrammen. Anledningen är att det är förenat med en större kostnad jämfört med att öka andelen platser på högskoleförberedande program.

Region Västmanland har utvecklat den regionala antagningsstatistiken över elevernas gymnasieval för att synliggöra söktryck och fyllnadsgrad av länets gymnasie-utbildningar. Den finns tillgänglig på regionens webbplats. Statistiken har presenterats för politiken, verksamhetschefer för länets gymnasieskolor, rektorer för den kommunala vuxenutbildningen och för studie- och yrkesvägledare.

Region Västmanland har under året deltagit i nätverket för kompetensförsörjnings-strategier i Östra Mellansverige, vilket leder till ökad överhörning, erfarenhetsutbyten för att stärka arbetet med kompetensförsörjning, både gemensamt och regionalt. Genom arbetet En Bättre Matchning har Region Västmanland tillsammans med Mälardalsrådet arbetat för att möta kompetensbristen inom läraryrket och inom området samhällsbyggare. Gemensamma insatser och förståelse stärker målet om en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning och bidrar till att säkra tillgången på behöriga lärare och samhällsbyggare i regionen.

I maj genomfördes en yrkesmässa i samarbete med Västerås stad. Den primära målgruppen var elever i årskurs 7 och 8 från hela länet. Mässan var även öppen för allmänheten. På mässan deltog ett 30-tal företag som visade upp delar av sina verksamheter och vilka yrkesroller som arbetar på respektive företag/bransch. Även utbildningsanordnare och studie- och yrkesvägledare var representerade för att berätta om utbildning, från gymnasieskola till universitet/högskola. Yrkesmässan hade ungefär 1200 besökare.

Ett viktigt verktyg för att stärka kompetensförsörjningen i länet är att söka projektmedel. Genom medverkan i Beredningsgruppen ESF+ i ÖMS och framtagandet av en projektportfölj har mobiliseringsarbetet förbättrats. En utmaning är att hitta aktörer med kunskap och kapacitet att skriva, äga och driva projekt. Genom ökad samverkan har fler kommuner och aktörer kunnat stötta varandra, vilket har resulterat i att en projektvan kommun söker projektmedel tillsammans med två mindre kommuner.

Region Västmanland har under hösten medverkat i Reglabs lärprojekt "Attrahera och behålla! Gemensamma krafttag för internationell kompetens", som fokuserar på att stärka förmågan att attrahera och behålla internationell kompetens.

2.7 Om möjligt, beskriv vilka effekter ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål effekterna bidrar till.⁴ Ange om ni baserar resultatbeskrivningen på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning.

Både andelen sökande och intagna till länets yrkesprogram har ökat, och antal sökande och intagna till högskoleförberedande program har minskat. Hösten 2025 studerade 41 procent av länets

⁴ Ibid.

gymnasieelever på ett yrkesprogram, jämfört med 39 procent 2024. Resultatet baseras på uppföljning.

Utifrån rapporten Samverkan mellan skola och arbetsliv i Västmanland (se ovan) tydliggjordes vikten av ett starkt samarbete mellan dessa aktörer, vilket ledde fram till att sju kommuner, med region Västmanland som projektägare, sökte och beviljades ett ESF-projekt. Resultatet baseras på egen bedömning.

En av insatserna som initierades efter kommundialogerna (se ovan) är ett arbete för att etablera fler lärcentrum/utbildningshubbar i länet. För att höja utbildningsnivån behöver utbildning finnas och vara lätt tillgänglig för hela länets invånare. Därför bedömer Region Västmanland att det finns behov av att öka möjligheten för studier på olika nivåer i länets norra länsdelar. Dialog pågår med berörda kommuner. Resultatet baseras på uppföljning.

Västmanlands andel av socialfondsmedel i Östra Mellansverige har ökat under 2025. Inom programområde A1 – Kompetensutveckling av yrkesverksamma har andelen projektmedel ökat från 28 procent till 48 procent. Inom programområde A2, Insatser för personer utanför arbetsmarknaden, har Västmanland ökat sin andel från fyra procent till tio procent. Det innebär att Västmanlands län i hög grad ökat beviljade projektmedel. Resultatet baseras på utvärdering.

Under december har Region Västmanland avslutat projektet ”Regionala strukturer för validering i Östra Mellansverige”, inom ramen för Tillväxtverkets program. Projektet har spridit projektets samhällsekonomiska analys av validering som bidragit till underlaget för Europeiska socialfondens (ESF) utlysning av projektmedel 2026 och ingått i Svenskt Näringslivs rapport om branschvalidering. Totalt sett har projektet ökat förståelsen och kapaciteten för validering. Som exempel har projektet arbetat extra med Komvux i länet och stärkt deras kunskaper och organisering av validering. Resultat baseras på utvärdering och egen bedömning.

3. Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande

3.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom detta område har genomförts.

Region Västmanland har i sitt arbete med innovation och näringslivsutvecklingsfrågor utgått från den regionala utvecklingsstrategin och Affärsplan Västmanland; en gemensam näringslivsplan för hur länets näringsliv ska utvecklas och växa för att bidra till ett starkare och mer nyskapande Västmanland.

Under 2025 har det varit ett ökat fokus på att interagera med näringsfrämjande aktörer i länet. Detta genom flertal dialoger med strategiskt viktiga aktörer samt dialoger med alla tio kommuner i länet. Dessa dialoger har genomförts som en gemensam insats mellan näringslivsutveckling och kompetensförsörjning och har lett till ökad förståelse för behoven i näringslivet samt vilka fokus och utmaningar företagsfrämjarsystemet har, inklusive kommunerna. (Läs mer i kapitel 2.1)

Region Västmanland driver ett Ledarforum med fokus på innovations- och näringsfrämjande frågor. I forumet medverkar verksamhetsledare från organisationer som arbetar med näringsfrämjande insatser i länet. Under 2025 har Ledarforum valt att prioritera frågor för att stärka Västmanlands innovations- och näringsfrämjande system, primärt genom att arbeta för ökad förståelse och samverkan mellan aktörerna samt en starkare ”vi-känsla” i systemet. Insatser som initierats genom detta arbete inkluderar framtagandet av den ovannämnda regionala aktörskonferensen, ”Västmanlands kompetens- och näringslivsdag”, en ”introduktionsdag” för

nyanställda inom näringsfrämjande organisationer i länet, samt ett nytt öppet "Projektforum" för att stödja att mobilisering av projekt hos aktörer.

Under året landade det fleråriga arbetet där Region Västmanland, tillsammans med Västerås stad, Eskilstuna kommun, Region Sörmland och Mälardalens universitet, blev delägare i den gemensamma inkubatorn Create Business Incubator. Syftet var att tillse stabil finansiering och kunna styra inriktningen på arbetet i inkubatorn. När en ny VD tillsattes, under november i år, framkom det att Create hade stora ekonomiska problem, med konkurs som följd. Länet står nu utan inkubator och ser över hur det går att organisera en inkubator framåt. Vinnovas finansiering till inkubatorer inom inkubatorsprogrammet öppnar inte upp igen förrän 2028, vilket är en utmaning.

Almi har omorganiserats så att alla fem län i Östra Mellansverige nu har ett gemensamt Almi-bolag. Strategiskt viktigt för att nå ökad samverkan och utbyte över länsgränser inom det företagsfrämjande systemet. Att säkerställa regionala skillnader och gemensam nytta med ett storbolag kommer framåt bli viktigt.

Länets näringsliv har haft flera större konkurser, bland annat GKN i Köping och Northvolt i Västerås. I Northvoltfrågan har Region Västmanland samarbetet med Västerås Stad, MDU, RISE, Business Sweden och Tillväxtverket, för att hitta en lösning för de anställda och på den avancerade och dyrt investerade batteriforsknings- och utvecklingsanläggningen. En utvärdering om det arbetet har beställts av Tillväxtverket och som vi bidragit med information till. Den samverkan har resulterat i ett pågående konceptframtagande om en öppen arena för batteriinnovation för både utbildning och forskning.

Region Västmanlands arbete med länets besöksnäring sker utifrån det egenutvecklade konceptet Smarta Sätt, en samlad ambition och arbetssätt att utveckla länet till en framgångsrik och hållbar besöksdestination. Konceptet bygger på samverkan mellan besöksnäringens främjarorganisationer och cirka 80 turismverksamheter. Viktiga samarbetspartners är kommunerna i länet som ingår i det Regionala nätverket för turism och besöksnäring, Almi och Visit Sweden. Två omfattande analyser har genomförts, en om strategiskt viktiga områden för utveckling av länets besöksnäring och en om måltidsturism. Utifrån dessa har en plan tagits fram för att stärka upp arbetet med länets besöksnäring kommande tre år.

Utifrån ett kompetenshöjande arbete som drivits tidigare har Region Västmanland under detta år tagit fram en ökad ambition inom internationalisering och uppkoppling mot EU. Det är ett kapacitetshöjande arbete både för Region Västmanlands del och för de näringsfrämjande aktörerna så att de i sitt arbete kan få tillgång till resurser och utveckling på EU-nivå. Arbetet är även i samarbete med de andra regionerna i Östra Mellansverige och Mälardalens universitets internationella miljöer.

Folkhälsa har under 2025 deltagit som behovsägare i ett delprojekt inom ERUF-satsningen INVH 2.0, som leds av verksamheten Innovation, Region Västmanland. Arbetet har genomförts i samverkan med Ung Företagsamhet (UF) Västmanland och konceptet Grundskoleutmaningen. UF tillhandahåller koncept, struktur och metodik för arbetet. Årets arbete med den regionala utmaningen, som riktade sig till högstadieskolor i länet, genomfördes för första gången. Syftet är att stimulera innovation, entreprenörskap och nya lösningar som kan bidra till en regional utmaning, vilket denna gång var kopplat till utmaningen: Vad skulle kunna få barn och unga att röra på sig mer? Som behovsägare har Folkhälsa bidragit med innehållet till den regionala utmaningen, såväl tema som fakta. Detta har legat till grund för den frågeställning som eleverna arbetar med och för utvecklingen av lärar- och elevmaterial. Arbetet har genomförts i dialog med Region Västmanlands interna verksamheter, Ung Företagsamhet Västmanland, Mälardalens universitet och kommuner och skolor i länet. Elevernas arbete pågår hösten 2025 och ett finalevent sker under första kvartalet 2026. Samverkan har varit en central framgångsfaktor, särskilt kombinationen av Folkhälsas behovsanalys, Innovation Västmanlands utvecklingsprocesser och UF:s etablerade arbetssätt för elevdrivet entreprenörskap. Genom tex UF:s struktur, skolkontakter och arbetssätt för elevdrivet

entreprenörskap har regionen kunnat nå en målgrupp som annars är svår att involvera i verksamhetsutveckling. Arbetssättet ger oss tillgång till ungas perspektiv, idéer och erfarenheter på ett sätt som regionen har svårt att kunna arrangera i egen regi. Ytterligare framgångsfaktorer är processen inom INVH 2.0, och att elevidéer kan kopplas in i regionens innovationsmiljöer för vidare utveckling. Detta har skapat en gemensam struktur för att ta fram idéer som kan utvecklas vidare mot prototyper och potentiella lösningar. En utmaning är att det arbetssätt som prövas genomförs inom ett tidsbegränsat projekt, vilket skapar osäkerhet kring hur framgångsrika metoder kan integreras långsiktigt i ordinarie struktur och budget. En ytterligare utmaning är samordning mellan projektets tidplan och Regionens verksamhetsplanering, vilket kan påverka förutsättningarna att säkerställa att de idéer som tas fram kan tas vidare efter projekttidens slut. Trots dessa utmaningar har insatsen bidragit till att stärka regionens arbete med behovsdriven innovation och skapat nya möjligheter att involvera barn och unga i utvecklingen av relevanta lösningar. Arbetet lägger även grund för framtida samverkan med utbildningssektorn och för nya modeller för att integrera innovationsprocesser i regionens ordinarie verksamhet.

3.2 Beskriv hur ni inom detta område har arbetat med att integrera ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet för att möta samhällsutmaningarna.

Region Västmanland gör insatser inom grön omställning, som ett viktigt område för näringslivet. Region Västmanland genomför två större projekt, Green Twin Leadership och Green Twin Kompetens. Den senare är ett ESF-projekt som ökar kunskapen hos både privata och offentliga verksamheter inom områden som är relevanta för den gröna omställningen. Green Twin Leadership är en strategisk satsning som drivs tillsammans med Mälardalens universitet för att identifiera arbetssätt och Region Västmanlands roll i flernivåstyret relaterat till näringslivets gröna omställning, samt identifiera och tydliggöra det stöd näringslivet kan behöva få i omställningen.

Hållbarhet integreras genom att kombinera företagets behov av konkurrenskraft med kraven på klimatomställning och cirkulär ekonomi. Arbetet stärker förmågan hos regionala aktörer att förstå och agera på EU:s regelverk, vilket bidrar till långsiktig ekonomisk hållbarhet.

Miljömässig hållbarhet är central genom fokus på cirkulära arbetssätt, resurseffektivitet och klimatkrav som vävs in i projektets analyser och samverkan. Social hållbarhet har beaktats genom att flera av insatserna syftar till att skapa mer inkluderande stödstrukturer, där både små och stora aktörer i länet får möjlighet att delta i omställningen. Perspektiv som tillgänglighet, rättvisa omställningsprocesser och aktörernas olika förutsättningar har varit en del av arbetet.

Region Västmanland har under flera år drivit en öppen digital seminarieriserie med workshops som kallas Träffpunkt Hållbarhet, med fokus på omvärldsbevakning och exempel på länets hållbarhetsarbete. Green Twin Kompetens har även ett antal utbildningar som har social hållbarhet som tema. Utöver dessa finansierar vi med anslag 1:1 flertal projekt som bidrar till ekologisk hållbarhet och företagsstöd till bland annat energieffektiviseringar i företag.

3.3 Beskriv hur ni har beaktat olika territoriella perspektiv i arbetet inom detta område.

Genomförda kommundialoger med de tio kommunerna i länet (se 2.5) har lett till nya insikter och initiativ som startats baserat på kommunernas specifika behov. Några utmaningar:

- Mindre kommuner upplever att det är svårare att få tillgång till de resurser, så som samverkansplattformar, som finns vid Mälardalens universitet.
- Mindre kommuner upplever att det är svårare att få tillgång till insatserna i de projekt som näringsfrämjande aktörer driver med hjälp av ERUF finansiering och 1:1 anslag.

- Flera kommuner har gemensamma utmaningar gällande förorenad mark som blir ett hinder för tillväxt.

Region Västmanland driver ett nätverk för näringslivschefer/-ansvariga i de tio kommunerna. Detta är ett nätverk som funnits under många år och är väldigt uppskattat av kommunrepresentanterna då det skapar en naturlig mötespunkt för de näringslivsansvariga att dela lärdomar och starta gemensamma initiativ. Nätverket identifierade under tidigare år behovet av att ha ett gemensamt initiativ och plattform för företagsetableringar och investeringar. Under 2025 har projektet, Invästmanland startats, där alla tio kommuner arbetar aktivt och gemensamt med etablerings- och investeringsfrågor utifrån att kommunerna har mycket olika förutsättningar.

Region Västmanland driver ett projekt för att främja kommersiell service på landsbygden i syfte att kunna bo och driva företag i hela länet. För mer information om insatser, läs under rubrik x, "Likvärdiga möjligheter till boende, arbete och välfärd".

3.4 Beskriv vilka prestationer ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål prestationerna bidrar till.⁵

Under 2025 har ett antal projekt som finansieras och/ eller drivs av Region Västmanland lett till resultat främst inom RUS målområde "Ett mer nyskapande Västmanland", samt Affärsplan Västmanlands mål.

- Region Västmanland har de senaste tre åren investerat 1:1 anslag i den Europeiska Digitala Innovationshubben ShiftLabs. Hubben har arbetat med att stötta små och medelstora industriföretag i att digitalisera sina processer. Hubben har genererat bra resultat och har fått fortsatt förtroende från EU kommissionen med ett nytt fortsättningsprojekt. Även Region Västmanland fortsätter finansiera. Under hösten 2025 har sex företag från Västmanland deltagit i ett klimatledarprogram som arrangerats av innovationshubben.
- Region Västmanland finansierar projekt som ska öka digitaliseringsmognaden inom näringslivet. Projektet Kraftsamling AI i Mälardalen är ett exempel där Mälardalens universitet tar fram och genomför informationsspridande och coachande insatser till företag. Under 2025 har projektet nått över 250 företag och startat mer ingående arbete med tre företag.
- Genom konceptet Smarta Sätt får cirka 80 turismverksamheter olika tjänster. Dessa leder till bättre förutsättningar att utveckla den fysiska tillgängligheten, nya samarbeten med researrangörer, bättre synlighet nationellt och internationellt, ökad kunskap och medvetenhet kring hållbar utveckling och stärkt konkurrenskraft.
- Under året har Region Västmanland och Mälardalens universitet utvecklat gemensamma arbetsätt gällande arbetet för näringslivets gröna omställning, som del av projektet Green Twin Leadership. Arbetet har under året främst handlat om att koppla ihop insatser som pågår inom länet och skapa underlag för den samordning som efterfrågas av aktörer i kommuner och näringsliv.
- Under 2025 har Green Twin Kompetens fortsatt utbilda inom den gröna omställningen. Projektet är delfinansierat av ESF. Projektet har till och med oktober 2025 nått 570 unika deltagare, varav 47% kvinnor och 53% män. Totalt har cirka 15 300 utbildningstimmar levererats. Deltagarna representerar både offentliga och privata aktörer. Deltagarna

⁵ För definitioner och exempel av resultat i form av prestationer och effekter samt aktuella mål, se s. 3-4 i *Anvisningar*.

upplever ökad kunskap och bättre förutsättningar att bidra till den gröna omställningen. Baserat på utvärdering från deltagarna.

3.5 Om möjligt, beskriv vilka effekter ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål effekterna bidrar till.⁶ Ange om ni baserar resultatbeskrivningen på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning.

Långsiktiga investeringar för att stötta exporten i länet visar resultat. Flera större företag i länet bidrar till en stark export i förhållande till länets storlek, även om exporten har gått ner och importen ökat. Satsningar på regional exportsamverkan, där Almi, EEN och Handelskammaren samarbetar för att även stärka små och medelstora företags internationalisering fortsätter att vara viktiga, och finansieras av Region Västmanland. Resultatet baseras på analys av länets exportvärde.

Region Västmanland har under en längre tid stöttat länets tio kommuner i deras arbete kring det lokala företagsklimatet. Länets kommuner har under de senaste åren gått upp i mätningar som sker kring företagsklimat. Det är troligen delvis som resultat av det länsöverskridande arbetet. Det är dock fortsatt stor spridning mellan länets kommuner i de mätningar som görs. Baseras på uppföljning och egen bedömning.

4. Tillgänglighet genom digital kommunikation och transportsystemet

4.1 Beskriv hur det strategiskt viktigaste arbetet inom detta område har genomförts.

Strategiskt arbete inom tillgänglighet genom Digital kommunikation

Inom regionalt utvecklingsarbete har Region Västmanland för att främja digitaliseringen drivit ett antal projekt eller delfinansierat andra. Nedan följer några exempel på insatser som genomförts under 2025.

- Region Västmanland har genom projektet Smarta Sätt 2024–2025 bidragit till att höja förmågan att utveckla affärsmodeller och nyttjande av digitaliseringen bland länets turistföretagare.
- Region Västmanland stöttar näringslivets AI-utveckling genom finansiering av projektet Kraftsamling AI Sweden som drivs av Mälardalens universitet, se mer under kapitel 2.7.
- Region Västmanland stöttar industrins digitalisering genom finansiering av EDIH Shiftlabs som drivs av MITC, se mer under kapitel 2.7.
- Region Västmanland deltar i projektet Strategisk planering i det regionala utvecklingsarbetet tillsammans med regionerna i Dalarnas och Gävleborgs län. Digitala, interaktiva kartor och strukturbilder tas fram som verktyg för ökad förståelse för de rumsliga processerna. Ambitionen är att kunna tillgängliggöra data för intressenter, inklusive länets kommuner och statliga myndigheter.

Grunden för den digitala omställningen är att den digitala infrastrukturen finns på plats och används. Arbetet för att uppnå detta sker dels inom ramen för uppdraget regional bredbandskoordinator, dels via tillskott av eget kapital. Den aktivitetsplan som tidigare har tagits fram och uppdateras kontinuerligt används som stöd i detta arbete. Samverkan sker med länets både privata och offentliga bredbandsaktörer, kommuner genom ett nätverk för

⁶ Ibid.

bredbandsansvariga, länsstyrelsen och politiken på nationell, regional och kommunal nivå. Regionen ingår förutom i det nationella nätverket för bredbandskoordinatorer även i ett nätverk, Bredbandssamverkan Mellansverige, med sju Mellansvenska regioner. Arbetet med att främja utbyggnaden sker bland annat genom kartläggning, stöd till kommunerna, påverkansarbete, informationsinsatser samt inte minst genom arbetet med PTS-bredbandsstöd. Genom vår samverkan i Mellansverige effektiviseras arbetet och vi utnyttjar våra respektive styrkor bättre. Exempel på aktiviteter:

- Regionen Västmanland genomför årligen en fördjupade kartläggning av länets kommuner. Syftet är att få kunskap och förståelse för vilka utmaningar och möjligheter som finns i respektive kommun gällande den digitala infrastrukturen samt ta fram arbetsmaterial som kan användas i det strategiska arbetet.
- Bredbandssamverkan Mellansverige skickar löpande ut ett nyhetsbrev. Syftet är att nå en bredare målgrupp än de som arbetar med dessa frågor dagligen, politiker och tjänstemän. Under 2025 har tre brev utkommit.
- Inom ramen för Bredbandssamverkan Mellansverige har arbetet med det treåriga projektet, Digital mobilitet för framtiden, som efter ansökan beviljats stöd från europeiska regionala utvecklingsfonden, Norra Mellansverige fortskridit enligt plan. Projektet förväntas bidra till att målgruppen får en ökad kunskap om vilka digitala tjänster och produkter som nu och i framtiden kan användas för deras affärsverksamhet och på så sätt bidra till en ökad produktivitet och lönsamhet hos företagen.

Strategiskt arbete inom tillgänglighet genom Transportsystemet

Under året har arbetet med framtagandet av Regional systemanalys för Västmanland avslutas och dokumentet beslutades av nämnden i april. Systemanalysens syfte är att ge planeringsförutsättningar till länsplan och trafikförsörjningsprogram samt ena länet i vårt påverkansarbete.

Region Västmanlands engagemang inom det storregionala samarbetet Mälardalsrådet, En bättre sats, har även under 2025 varit fortsatt prioriterat. Systemanalysen är en central del i påverkansarbetet för att förbättra tillgängligheten för person- och godstransporter i Stockholm-Mälardalsregionen. Efter beslut låg fokus på kommunikativa insatser för att nå ut med våra budskap.

Arbetet med att stärka länets påverkansarbete för investeringar på järnväg har fortsatt. Arbetet görs i nära samarbete med framför allt Västerås stad samt via det kommun- och regionägda bolaget Oslo-Sthlm 2.55. I april anordnade vi Oslo-Sthlm Forum 2025 som hölls i Västerås.

Genomförandet av länsplan 2022–2033 har pågått under året i nära samarbete med Trafikverket och länets kommuner. Genomförandet av åtgärder har inte uppnått önskat utfall, främst på grund av utdragna processer och resursbrist hos Trafikverket. Därmed har tilldelade medel inte förbrukats och gör att många åtgärder kräver utrymme i kommande plan.

Arbetet med länsplan 2026–2037 har varit intensivt under året efter regeringens direktiv 20 mars som visade på en utmanande tidplan. Region Västmanland valde en offensiv linje att gå ut med remiss redan innan midsommar, för att på så sätt få mer tid för förankring under hösten. Remissperioden var 23 maj till 1 oktober. Dialoger har förts under hösten med kommunerna och relevanta aktörer såsom Trafikverket, Mälarhamnar, Västerås flygplats och länsstyrelsen om justeringar. Länsplan 2026–2037 beslutades i Regional utvecklingsnämnd 16 december.

4.2 Beskriv hur ni inom detta område har arbetat med att integrera ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet för att möta samhällsutmaningarna.

Samhällsutmaningar och hållbarhet – Digital kommunikation

En väl utbyggd digital infrastruktur ger nya möjligheter till lösningar och ett förändrat arbetssätt för att lösa de samhällsutmaningar länet står inför. Vare sig det gäller utmaningarna inom vård och omsorg, miljöfrågorna eller territoriell sammanhållning. Bredbandsutbyggnaden är en viktig grundförutsättning för detta.

Samhällsutmaningar och hållbarhet – Transportsystemet

En stor samhällsutmaning gäller kompetensförsörjning. Allt vårt påverkansarbete kopplat till nationell infrastruktur såsom Mäljarbanan syftar till att få en utveckling som gynnar arbetspendling, utökar våra arbetsmarknadsregioner och bidrar till arbetsgivarnas förmåga att attrahera och behålla arbetskraft.

Länsplanen är ett viktigt verktyg för att möta samhällsutmaningarna och vars mål är att bidra till ett hållbart transportsystem där samtliga dimensioner av hållbar utveckling integreras. Att skapa en god tillgänglighet för Västmanlands invånare är centralt både i länsplanen och i den regionala systemanalysen. Åtgärderna utgår från de transportpolitiska målen och strävan efter att verka för ett transporteffektivt samhälle. Både i länsplanen 2022–2033 samt den nyligen beslutade länsplanen 2026–2037 finns medel till åtgärder för kollektivtrafik och ökad cykling som bedöms leda till ett transporteffektivt samhälle, vilket i sin tur bidrar till ett hållbart transportsystem.

4.3 Beskriv hur ni har beaktat olika territoriella perspektiv i arbetet inom detta område.

Territoriella perspektiv – Digital kommunikation

I arbetet med den digitala infrastrukturen finns hela tiden det territoriella perspektivet med. Hur vi ska nå ut med infrastrukturen till hela länet, inte bara till bara tätorterna är en central fråga. Även om det finns utmaningar knutna även till tätorterna. Mobilitet och därmed kopplad digital infrastruktur blir en alltmer prioriterad fråga i detta arbete. Täta kontakter med kommuner och marknadsaktörerna bygger upp en kunskap om länet liksom arbetet med PTS-bredbandsstöd.

Territoriella perspektiv – Transportsystemet

Västmanlands län är till ytan ett litet län med olika förutsättningar i olika delar av länet. I den regionala systemanalysen har strategiska inriktningar tagits fram för tre olika geografier för att möta denna utmaning.

Länsplanen är ett viktigt verktyg för att skapa en hållbar tillgänglighet i olika delar av länet och det finns idag en bra geografisk spridning för åtgärderna. Människor och gods rör sig över länsgränser dagligen vilket medför att den funktionella geografin spelar en större roll än länsgränser och ställer krav på en god samverkan mellan olika regioner. Därför är Region Västmanlands engagemang i Mälardalsrådets arbete inom En bättre sats viktigt för att verka för att fler investeringar sker som ger effekter för Stockholm-Mäljarregionen.

Arbetet inom Oslo-Sthlm 2.55 syftar till att utveckla järnvägsstråket mellan huvudstäderna, och inkluderar regioner och kommuner längs stråket samt in i Norge. Ett utvecklat stråk är till nytta för mer än ändpunktstrafiken, då det skapar förutsättningar för regionala nyttor genom att knyta ihop bostads-, studie- och arbetsmarknadsregioner.

4.4 Beskriv vilka prestationer ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål prestationerna bidrar till.⁷

Prestationer – Digital kommunikation

Den fördjupade kartläggningen och möten med kommuner och marknadsaktörerna ger en bra grund för att arbeta vidare med strategiska beslut för att nå de nationella målen i Konnektivitetsstrategin samt mål i RUSen. Region Västmanland arbetar även inom ämnen som drönare och täckning på tåg vilket ger en bra grund att stå på när det gäller dessa frågor och arbetet framåt.

Prestationer – Transportsystemet

Inom vårt påverkansarbete har vi under året tagit stora kliv framåt. I och med arbetet med Regional systemanalys för Västmanland enades vi om länets fyra högst prioriterade objekt. Främst kopplat till prioritet nummer ett, Mäljarbanan, har vi haft flera aktiviteter. Som exempel kan nämnas en debattartikel underskriven av länets alla kommuner. Vi har även anordnat olika möten där vår politik träffat Trafikverkets generaldirektör, statsråd Andreas Carlson samt länets största näringslivsaktörer. Genomförandet av Oslo-Sthlm Forum 2025 i april i Västerås var också ett lyckat tillfälle att samla stråkets aktörer, där ett fokus var stråkets vikt för den militära mobiliteten. Vi har även stärkt vårt samarbete med länets riksdagsledamöter, länsstyrelsen samt landshövdingen.

Gällande genomförandet av länsplanen 2022–2033 har vi haft löpande samverkansmöten med Trafikverket ungefär var sjätte vecka för att säkerställa framdrift. Under året vi även träffat fem av länets tio kommuner för samverkan tillsammans med Trafikverket. Sett till framtagandet av länsplan 2026–2037 har vi haft löpande dialog med kommunerna under året. Dels har vi medverkat på politiska forum såsom Strategisk Regional Beredning samt Samverkansgrupp Kollektivtrafik & infrastruktur, och dels har vi träffat kommunernas tjänstepersoner inom infrastruktur.

4.5 Om möjligt, beskriv vilka effekter ni har uppnått under året inom detta område samt vilka mål effekterna bidrar till.⁸ Ange om ni baserar resultatbeskrivningen på en uppföljning, utvärdering eller egen bedömning.

Effekter – Digital kommunikation

Det arbete som gjorts inom bland annat kartläggning, kunskapsuppbyggnad och inte minst projektet Digital mobilitet för framtiden kommer att ge effekter på sikt när det gäller bredbandsutbyggnaden. De kunskaper som regionen bygger upp ger oss verktyg att lösa de utmaningar länet står inför.

Effekter – Transportsystemet

Att vi nu har en enad syn inom länet på vilka infrastrukturobjekt som är högst prioriterade för länet har gett oss möjligheter att nå ut med våra budskap. Vi har också utökat vårt kontaktnät under året – idag har vi personliga relationer med flera av våra näringslivsaktörer. Samarbetet med våra riksdagsledamöter har också utvecklats samt relationen till länsstyrelsen och vår nytillträdde landshövding. Beslut om nationell plan tas våren 2026, först då vet vi vilken effekt vi nått.

Sett till länstransportplanen har en gång- och cykelväg invigts i Sala vilket vi är hoppfulla om har ökat cyklandet i området.

⁷ För definitioner och exempel av resultat i form av prestationer och effekter samt aktuella mål, se s. 3–4 i *Anvisningar*.

⁸ Ibid.

5. Anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder

5.1 Har anslaget bidragit till att nå målen i:

- den regionala utvecklingsstrategin?

Ja

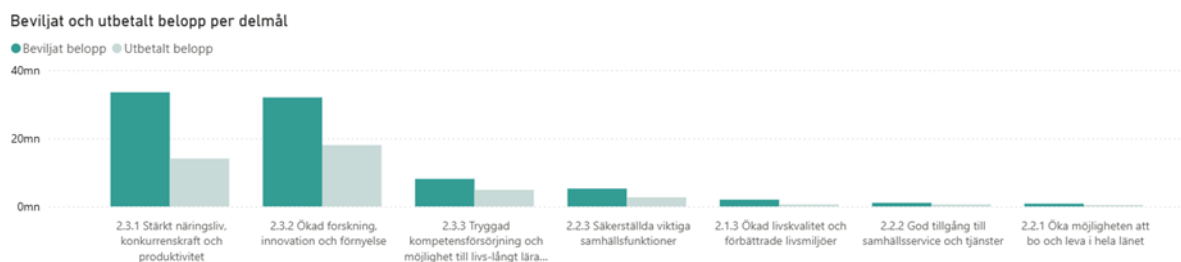
Nej

Om ja, beskriv hur anslaget har bidragit till att nå målen. Om nej, beskriv varför anslaget inte har bidragit till att nå målen.

RUS är styrande för arbetet med anslaget 1:1. Utbetalda projektmedel har bidragit till sju av de nio delmål som finns i RUS, framför allt inom målområde Ett nyskapande Västmanland och inom delmål:

- Stärkt näringsliv, konkurrenskraft och produktivitet med projektsatsningar inom besöksnäring, företagsklimat, grön omställning, cirkulär ekonomi.
- Ökat forskning, innovation och förnyelse - här ingår arbetet med Västmanlands styrkeområden, satsningar på innovationskluster, automation, AI, energieffektivisering och - energiomställning, samverkan mellan innovationsmiljöer inom ÖMS.

I bilden nedan visas beviljade projekt (mörkgrön stapel) och utbetalt belopp i pågående projekt (ljusgrön stapel) per delmål i RUS.



Region Västmanland har under 2025 beviljat totalt 24,9 miljoner kronor till 24 nya projekt. Under 2024 analyserade vi företagsklimatet i länets tio kommuner. Under 2025 resulterade det i att nio av de tio kommunerna driver projekt för att främja företagsklimatet. Flertalet kommuner ser över sina interna processer och kommunikation till företagen.

En utmaning är att öka andelen projektmedel som bidrar till delmålen Tryggad kompetensförsörjning och möjlighet till livslångt lärande. För att möta denna utmaning för vi en aktiv dialog med aktörer inom det näringslivsfrämjande systemet och uppmanar dem att initiera projekt som stärker kompetensförsörjningen. Vi har samtidigt synliggjort tillgängliga medel för fler aktörer, vilket delvis har resulterat i medfinansiering av projekt – exempelvis ”Stärkt vägledning i Västmanland” där kommuner medverkar samt Västerås stads satsning med fokus på att internationellt attrahera och behålla kompetens.

I vårt arbete för ett nyskapande Västmanland beviljar vi direkta företagsstöd till företag. Stöden är utformade för att rikta sig mot olika mål. Exempelvis energi, digitalisering, internationalisering och grön omställning med mera.

En del företagsstöd hanterar Region Västmanland själva, men majoriteten har vi lagt ut på Almi att hantera. I år hanterade de förutom Affärsutvecklingscheckarna även Konsultcheckarna. Vår samverkan med Almi gör att de företag som söker företagsstöd också får rådgivning av Almi, vilket stärker förutsättningarna för ökad tillväxt i företagen. Almi gör också kundkännedom för varje

företag med hjälp av särskilda system, vilket inte finns tillgång till via Nyps2020, och som vi anser bidrar till att minska möjligheterna till välfärdsbrott.

Samarbetet med Almi har som mål att fler företag ska nås av stöden – att fördelningen mellan länets kommuner förbättras och även når ut bättre till kvinnodrivna företag. Totalt under 2025 för både Region Västmanlands och Almis hantering av stöden fördelades beviljade stöd till 31 procent till kvinnoledda företag, jämfört med 28% förra året. Det är representativt för företagen i länet över lag.

Fördelningen mellan kommunerna har däremot halkat efter under året. I år beviljades 61 procent av stöden till företag i Västerås och 39 procent till övriga nio kommuner i länet. Det är en försämring jämfört med föregående. Då var motsvarande siffror 46 procent till företag i Västerås och 54 procent till övriga kommuner.

Vi har även i år fortsatt samarbete med Energikontoret Mälardalen när det gäller stöd för energibesparingar. Energikontoret gör kostnadsfria energigenomgångar med företagen och rekommenderar vilken typ av energibesparing som kan vara lämplig. Dock verkar intresset ha gått ner, vilket troligtvis beror på att elpriset inte varit lika högt under året som tidigare år. Vi beviljade sex stöd 2024 och i år endast två stöd.

Då företagen ofta upplever att det är svårt att arbeta med kompetensförsörjning har vi testat en "Kompetenscheck". Företag kan med checken få stöd att inventera företagets kompetensbehov. Hittills har två stöd beviljats och fler på gång in.

Vi har tagit fram ett stöd för att främja ansökningar inom Horisont Europa. Tanken var att bidra till att vi får mer EU-medel till länet, mer innovation och att sänka trösklarna för aktörer som skulle kunna vara intresserade av att söka. Det har dock inte givit något resultat.

- nationellt och regionala program för Europeiska regionala utvecklingsfonden?

Ja

Nej

Om ja, beskriv hur anslaget har bidragit till att nå målen. Om nej, beskriv varför anslaget inte har bidragit till att nå målen.

Region Västmanland deltar aktivt i genomförandet av programmet för europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF). PO1 har genomfört en utlysning och PO2 har genomfört två utlysningar under året. Projekt inom SM1.1 och SM1.3 samt inom SM2.1 och SM2.3 har beviljats under året.

I så stor utsträckning som möjligt prioriterar Region Västmanland att anslag 1:1 används för att växla upp regionala utvecklingsinsatser med finansiering från europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF). Under året har Region Västmanland medfinansierat 26 st ERUF-projekt som totalt finansierats med 88,2 miljoner. Av de har utbetalningarna från Region Västmanlands 1:1 medel varit 12,3 miljoner och finansiering från EU medel varit 38,9 miljoner. Resterande medel är från andra offentliga organisationer och privata aktörer.

De ERUF-projekt som medfinansierats med anslag 1:1 bidrar sammantaget till måluppfyllelsen inom samtliga 7 av de särskilda målen i det regionala ERUF-programmet för Östra Mellansverige. Mot denna bakgrund kan konstateras att anslag 1:1 har bidragit till att nå målen i det regionala ERUF-programmet genom att möjliggöra och förstärka genomförandet av strategiskt prioriterade insatser.

- program för Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg)?

Ja

Nej

Om ja, beskriv hur anslaget har bidragit till att nå målen. Om nej, beskriv varför anslaget inte har bidragit till att nå målen.

Klicka här för att ange text.

5.2 Beskriv hur hänsyn till ekonomisk, social (inklusive jämställdhet och integration) och miljömässig hållbarhet har påverkat regionens beslut om medel till projektverksamhet, regionala företagsstöd och stöd till kommersiell service.

Ytterligare en anledning att samarbeta med Almi kring företagsstöden är att Almi utför hållbarhetsanalys på varje företag. Riktade stöd för att främja specifika mål, så som energieffektivisering, är ett sätt som företagsstöden bidrar till ekologisk hållbarhet.

Vid olika stöd som främjar kommersiell service på landsbygden har vi en praxis som innebär att stöd kan ges med förmånligare villkor när handlare gör brottsbekämpande eller miljömässigt bra satsningar.

De digitala butiker som erhåller ekonomiskt stöd för att starta på orter som tidigare inte haft en butik antas ge bättre service och livsmiljö för invånarna. Däremot lämnas inte sådana stöd i Västerås, då servicen inte anses vara gles.

5.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats och påverkat beslut om medel.

Gällande investeringsstöd lämnas en högre stödprocent till företag i Fagersta, Norberg och Skinnskatteberg. Flera stödformer av företagsstöden är inte tillgängliga för företag i Västerås kommun, det skulle resultera i en än mer skev fördelning av medlen mellan kommunerna i länet. Uppföljning av fördelning inom länet görs kontinuerligt och åtgärder diskuteras med Almi, då andelen företagsstöd till företag i de mindre kommunerna minskat under året (se föregående sida).

Gällande projekten beaktas hur projektet når ut i flera delar av länet för att beviljas, och att hållbarhet hanteras. Då vi utgår från Tillväxtverkets obligatoriska mallar för ansökan och uppföljning av projekt blir också hållbarhetsperspektivet därefter. En bättre målstyrning och tydlighet önskas i dessa mallar.

6. Analys, uppföljning och utvärdering

6.1 Beskriv hur ni har tagit tillvara erfarenheter och kunskaper från analyser, uppföljningar och utvärderingar i det regionala utvecklingsarbetet.

Analys- och uppföljningsarbetet har gett viktiga lärdomar för utvecklingen av RUS och återförs i dialog med kommuner, myndigheter, näringsliv och civilsamhälle. I den nya RUS:en introduceras handslag – överenskommelser mellan regionen och lokala aktörer – som en metod för att förankra gemensamma åtaganden. Metoden är i ett tidigt skede, men syftar till ökad delaktighet och genomförandekraft.

6.2 Beskriv hur ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet har integrerats i analyser, uppföljningar och utvärderingar.

Arbetet med analyser och uppföljningar utgår från att ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet hänger ihop. Indikatorer visar utvecklingen inom exempelvis sysselsättning, hälsa, utbildning, klimat och energi, och resultaten diskuteras brett med aktörer från olika sektorer. På så sätt identifieras både synergier och målkonflikter, vilket gör det möjligt att styra insatser mer långsiktigt och balanserat

6.3 Beskriv hur olika territoriella perspektiv har beaktats i analyser, uppföljningar och utvärderingar.

Liksom RUS beaktar uppföljningen skillnader mellan stad och land samt mellan olika delar av länet. Städerna är viktiga motorer för arbetsmarknad och innovation, medan landsbygden har centrala roller för exempelvis livsmedelsförsörjning, energi och naturresurser. Genom dialoger med kommuner och lokala aktörer kan analyserna anpassas till olika behov och bidra till en gemensam utvecklingsriktning för hela Västmanland. Under året har vi utvecklat möjligheten att genomföra kartbaserade analyser. Kartan är nu ett givet alternativ nästan oavsett vilket studieobjekt det handlar om. Utöver att inkludera kartanalys i det löpande analysarbetet har vi genomfört en särskild studie kopplad till länets Ortsstruktur, som belyser relationer och flöden mellan tätorter i länet samt deras roll och funktion i länet. Detta arbete kommer att vidareutvecklas, inledningsvis genom ett gemensamt projekt med Region Dalarna och Region Gävleborg, Strategisk planering i det regionala utvecklingsarbetet.

Västerås 2026-01-21

.....
Christer Alzén
Förvaltningsdirektör
Regionala utvecklingsförvaltningen
Region Västmanland